

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี)

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ปีการศึกษา 2553 จำนวน 178,409 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามจำนวน 399 ฉบับ ที่ให้กับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนจำนวน 399 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบเอฟ (F - test) และทดสอบที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) เมื่อพิจารณาในรายด้าน นำเสนอโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีวินัย เมื่อจำแนกตามรายด้านแต่ละด้านนำเสนอ ดังนี้

1.1 รักชาติ รักศาสนา รักกษัตริย์ พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อแสดงออกซึ่งความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือและเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ

1.2 ชื่อสัตย์สุจริต พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อ มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ และไม่ทุจริตต่อหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ไม่ทำผิดกฎหมายในลักษณะการลักทรัพย์การยกยอก ฉ้อฉล หรือเบียดบังผู้อื่น และมุ่งประพฤติความดีอย่างต่อเนื่อง ทั้งต่อหน้า และลับหลัง ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ อุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่และสม่ำเสมอ

1.3 มีวินัย พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อ ปฏิบัติตนโดยใช้หลักเหตุผลที่ไม่ขัดต่อระเบียบของสังคม และศีลธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีความตั้งใจ มั่นใจในพฤติกรรมที่แสดงออกมากว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และควบคุมตนเองให้อยู่ในกฎเกณฑ์ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง

1.4 ใฝ่เรียนรู้ พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อ มีความสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รู้จักสร้างเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการเรียนรู้ และช่วยในการเปลี่ยนแปลง เช่น การให้รางวัล การชมเชย หรือการยกย่องผู้อื่น และ มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลจากข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

1.5 อยู่อย่างพอเพียง พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อ สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รู้จักใช้ทรัพย์สินของตนเอง และส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และรู้จักดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ และระมัดระวัง ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รู้จักใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

1.6 มุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ และ มีความทุ่มเทในการทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชื่นชมผลงานของตนและผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจ

1.7 รักความเป็นไทย พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อมีความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ มีความสุภาพอ่อนโยน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เห็นคุณค่า และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.8 มีจิตสาธารณะ พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายข้อ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ และ มีความเข้าใจ และเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อนกว่าตน ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครู และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน นำเสนอดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้านคือ 1) มีวินัย 2) อยู่อย่างพอเพียง และ 3) รักความเป็นไทย ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามี 1 ด้าน คือ มุ่งมั่นในการทำงาน

2.2 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มี 2 ด้านที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ 1) อยู่อย่างพอเพียง และ 2) รักความเป็นไทย ส่วนด้านที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามี 3 ด้าน คือ 1) มีวินัย 2) มุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) มีจิตสาธารณะ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ด้านรักชาติ รักศาสนา รักชาติรัก 3 รายข้อที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1) ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ 2) มีความสามัคคีปรองดองต่อเพื่อนร่วมชาติ และ 3) ห่วงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย และวิถีความเป็นไทย ส่วนด้านข้อสัตย์สุจริต พบว่า มี 1 รายข้อ ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ไม่ใช่อำนาจหาประโยชน์ใส่ตนในทางมิชอบหรือฉ้อฉลผู้อื่น ในขณะที่ด้านมีวินัย พบว่า มี 1 รายข้อที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 รายข้อเช่นกันคือ มีความรับผิดชอบในการทำงาน เมื่อพิจารณาในด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า มี 1 รายข้อที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ มีความสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ได้เป็นอย่างดี และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 รายข้อเช่นกัน คือ มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านความคิด และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ สำหรับด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า มี 3 รายข้อที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ 1) รู้จักเก็บรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม 2) รู้จักใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และ 3) ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น

กระทำผิดพลาด และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 รายข้อ คือ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ในขณะที่ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า มี 3 รายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ 1) ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย 2) มีความทุ่มเทในการทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน 3) ชื่นชมผลงานของตนและผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจ ส่วนด้านรักความเป็นไทย พบว่า มี 2 รายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ 1) มีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย และ 2) มีความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ และด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า มี 2 รายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ 1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และ 2) ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 รายข้อ คือ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ

2.3 จำแนกตามอายุ พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ด้านคือ 1) อยู่อย่างพอเพียง และ 2) รักความเป็นไทย

2.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียง 1 ด้าน คือ อยู่อย่างพอเพียง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน คือ 1) มีวินัย และ 2) รักความเป็นไทย

2.5 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียง 1 ด้านคือ อยู่อย่างพอเพียง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 1 ด้าน เช่นกัน คือ รักความเป็นไทย

2.6 จำแนกตามระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ด้านรักษาดี รักษาสน รักษาจริย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านมีจิตสาธารณะในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า มีเพียง 1 ข้อ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ รู้จักใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ส่วนด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า มี 2 รายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1) ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และ 2) ชื่นชมผลงานของตนและผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจ และเมื่อพิจารณาในด้านรักความเป็นไทย พบว่า มี 3 รายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1) มีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย 2) มีความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ และด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า มี 2 รายข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ 1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และ 2) ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 รายข้อ คือ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ

ต่อผู้มีพระคุณ และ 3) อนุรักษ์และร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้านคือ 1) อยู่อย่างพอเพียง 2) มุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) รักความเป็นไทย

2.8 จำแนกตามความร่วมมือของชุมชน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ด้านคือ 1) ใฝ่เรียนรู้ และ 2) มีจิตสาธารณะ และด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 1 ด้านคือ มุ่งมั่นในการทำงาน

2.9 จำแนกตามความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ด้านคือ 1) มีวินัย และ 2) มีจิตสาธารณะ และด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 1 ด้านคือ มุ่งมั่นในการทำงาน

2.10 จำแนกตามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียง 1 ด้านคือ อยู่อย่างพอเพียง และด้านที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 1 ด้านคือ รักความเป็นไทย

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า นักเรียนทุกคนที่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรได้รับการพัฒนา หรือส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ ซึ่งได้แก่ การเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม เป็นคนดี มีปัญญา หรือเป็นคนเก่ง และมีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า17) แต่ในปัจจุบันจะพบว่า นักเรียนขาดคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์หลายประการ ดังเช่นจากการรายงานการศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนอันพึงประสงค์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) (2553, หน้า 14) พบว่า จังหวัดนครสวรรค์ ปัญหาที่พบคือนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 40 ไม่สนใจที่จะไปเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 43 ชอบที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย คิดเป็นร้อยละ 85 ขาดความมุ่งมั่นในการทำงานและในการศึกษาหาความรู้ คิดเป็นร้อยละ 52 นิยมปฏิบัติตามวัฒนธรรมของต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 47 และขาดการมีจิตสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 48 ในขณะที่จังหวัดอุทัยธานี ปัญหาที่พบคือนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 44 ไม่สนใจที่จะไปเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 49 ชอบที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย คิดเป็นร้อยละ 76 ขาดความมุ่งมั่นในการทำงานและในการศึกษาหาความรู้ คิดเป็นร้อยละ 61 นิยมปฏิบัติตามวัฒนธรรมของต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 63 และขาดการมีจิตสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 68 สอดคล้องกับงานวิจัยของอานนท์ สิมะกุลธร (2545, หน้า 61) พบว่า การจัดการศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรคุณภาพของนักเรียนยังขาดคุณลักษณะที่สำคัญบางประการ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ขาดความมีระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ และไม่มีสัมมาคารวะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ด้านที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต้องการให้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า การอยู่อย่างพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินชีวิต เพราะในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ และการเมือง จึงทำให้เกิดปัญหา การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น แย่งกันหางาน หารายได้มาเลี้ยงครอบครัว กอปรกับสินค้านำเข้าแพง และค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตแต่ละวันต้องใช่มากขึ้นกว่าเดิม ถ้านักเรียนสามารถดำรงตนอยู่ในความพอเพียงได้ กล่าวคือ รู้จักประหยัดอดออมค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจังได้ ก็จะทำให้การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนประสบแต่ความสุขได้ (เบ็นเน็ต, Bennett, 1985, p.120) เช่นเดียวกับอภิชัย พันธุเสน (2550, หน้า 22) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอยู่อย่างพอเพียงว่า การดำรงชีวิตประจำวันและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ต้องคำนึงถึงความพอประมาณในการดำรงชีวิตในด้านต่างๆ ทั้งด้านการบริโภค การกินอยู่หลับนอน การเข้าสังคม การใช้เวลาและทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และการกระทำต่างๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสุขในการดำเนินชีวิตตลอดไป

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครู และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน นำเสนอ ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต่างมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ดี และเป็นสิ่งที่สังคมต้องการให้เกิดหรือมีขึ้นในตัวของนักเรียน แต่ทว่าคุณลักษณะดังกล่าวมีความหลากหลายและมีส่วนที่ดีที่แตกต่างกันออกไปในทุกๆ ด้าน ดังนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคคลจะเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน (รอสนันบาค, และคนอื่นๆ, Rosonbach, et al., 1989, pp. 54-55) ซึ่งสอดคล้องกับลัดดา ไตรเทพชนะชัย (2546, หน้า 13) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคุณลักษณะหรือความสามารถของบุคคล ที่พยายามจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีคุณลักษณะทางพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง และช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับความต้องการ และสิ่งท้าทาย ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับพิชาภรณ์ จันทนกุล (2548, หน้า 41) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคุณลักษณะประสบการณ์ หรือความสามารถเฉพาะของบุคคลที่แสดงออกมาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤติ โดยมีการแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเผชิญต่อความต้องการ และสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวัน ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละอย่างจะส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาส่วนดี และคุณภาพที่แตกต่างกันออกไป จากเหตุผลดังกล่าว ดังนั้นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง จึงมีความคิดเห็นในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป

2.2 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน ต่างมีมุมมองในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนในด้านของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เพศชายจะมองแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนในมุมมองกว้างๆ ที่เน้นการปฏิบัติเฉพาะทางกาย ในขณะที่เพศหญิงจะมีมุมมองในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนได้แคบกว่า และละเอียดกว่า ซึ่งจะมองไม่เฉพาะเพียงแต่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเท่านั้น หากแต่จะต้องพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนในด้านจิตใจด้วย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบยั่งยืนตลอดไป ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า รักชาติ รักศาสนา รักชาติรัก ศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และใฝ่เรียนรู้ เป็นด้านที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน เพียง 3 ด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะที่ทุกคนและสังคมอยากให้เกิดขึ้นในตัว of นักเรียนทุกคน ทั้งนี้เพราะคุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้นักเรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับปริญญ์ อินทรการุณเวช (2545, หน้า 12) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ควรมีคุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ และการมีวินัยในการทำงาน นอกจากนี้จะต้องมีความขยันขันแข็ง และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน รวมถึงจะต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาการซึ่งในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นนักเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างไรก็ตาม จากการศึกษาผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด คือ ความมีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์มีความประพฤติที่เรียบร้อย (ประชาคม จันทรชิต, และเพลินจิตต์ พรหมพุ่ม, 2545, บทคัดย่อ) ขณะที่บางงานวิจัยพบว่า คุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ที่สังคมมีความต้องการมากที่สุดคือ มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมากที่สุด (ยุพาวดี เทพมณี, 2542, บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับมาลี บุษยะมา (2548, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงมีมากที่สุดคือ ด้านนิสัยที่ดี มีความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และบุคลิกภาพที่ดี มีความสุภาพเรียบร้อย นอกจากนี้ จากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) เมื่อจำแนกตามเพศ ผลการศึกษาพบว่า เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรวดี โพธิ์ศรี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 เมื่อจำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 ที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกันต่อคุณลักษณะที่อันประสงค์ของนักเรียนเช่นกัน

2.3 จำแนกตามอายุ พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองส่วนใหญ่ เป็นผู้มีอายุมาก กล่าวคือ มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 49.87 ดังนั้นจึงมีวุฒิภาวะด้านความคิดมากกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งผู้ที่มีอายุมากกว่าสามารถมองการณ์ไกลได้ดีกว่า เนื่องจากผ่านประสบการณ์ชีวิตมามาก ผ่านการลองผิดลองถูก จึงทำให้มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของสุดใจ ชุมนุมนณี (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิพนธ์ สุขไชยะ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะนักเรียนอันพึงประสงค์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตการศึกษา 2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีระดับวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) พบว่า ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.11 ซึ่งถือว่ามีจำนวนมากกล่าวผู้บริหาร และครู ดังนั้นการมีวิสัยทัศน์ ความคิดเห็นหรือมุมมองในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนจึงมีน้อยกว่ากลุ่มผู้บริหาร และครู จึงทำให้พบว่า มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่โดยรวมแล้วทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนต่างก็เล็งเห็นว่าโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุตรหลานของตนให้เป็นคนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งการจะพัฒนาหล่อหลอมจิตใจให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งได้นั้น โรงเรียนจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสำคัญที่สุดก็คือต้องสามารถช่วยเหลือ และตอบสนองความต้องการชุมชนได้ สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 24) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญ ที่จะช่วยพัฒนา และแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน โดยผู้ปกครองหลายคนเชื่อว่าโรงเรียนจะสามารถหล่อหลอมบุตรหลานของตนให้เป็นคนดี และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรวดี โพธิ์ศรี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นลักษณะเฉพาะหรือเป็นพฤติกรรมเฉพาะของบุคคลที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะต้องอาศัยเวลา และความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งในส่วนของบ้าน วัด และโรงเรียน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คือการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้มีความจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบของความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 19-20) เช่นเดียวกับคลาร์ก(Clark, 1989, pp. 28 – 29) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคุณลักษณะที่ดีที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคคลทั้งในด้านพฤติกรรม คุณธรรม และความคิด ซึ่งสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ ดังนั้น ถึงแม้ว่า

ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง จะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนก็มุ่งหวังอยากให้บุตรหลานของตนเป็นคนดีของสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรชัย นุ่มฤทธิ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะนักเรียนอันพึงประสงค์ของผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 จำแนกตามระยะเวลาในการใช้หลักสูตร พบว่า ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณค่าที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ก็คือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการ ด้านทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านทักษะชีวิต รวมถึงด้านคุณธรรม จริยธรรม แต่ทั้งนี้การพัฒนาดังกล่าว ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ต้องร่วมมือกันวางแผน ปรับปรุง และแก้ไขในส่วนที่บกพร่องหรือเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งจะเป็คุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้เด็กเรียนมีแนวทาง หรือมีทิศทางในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับสือพลัง (2544, หน้า 16 -17) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาช่วยให้ผู้เรียนบรรลุสู่ความเป็นคนเก่ง ดี และมีสุขได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้มีทิศทางในการดำเนินชีวิตมีทักษะชีวิตที่ดี ตลอดจนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2.7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่อยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และมีจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกันจึงทำให้ระบบการดูแลนักเรียนแตกต่างกันไปด้วย โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากก็ต้องยิ่งจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ต้องเพิ่มความดูแลมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กอาจจะมุ่งเน้นในเรื่องของการอยู่อย่างพอเพียง หรือความมุ่งมั่นในการทำงาน แต่ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนขนาดใหญ่อาจจะมุ่งเน้นในเรื่องของความมีวินัย หรือการมีจิตอาสาแต่จากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรปลูกฝังหรือส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.62 จะเห็นได้ว่าทุกฝ่ายต่างก็มุ่งหวังให้นักเรียนได้รับการพัฒนา และเป็นคนดีของสังคม สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 53) ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรมจิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้

ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

2.8 จำแนกตามความร่วมมือของชุมชน ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มากกว่า 20 ครั้งต่อปีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.65 ทั้งนี้เนื่องจากบ้านของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่อยู่บริเวณรอบๆ โรงเรียน ไม่ไกลจากโรงเรียนมากนัก จึงสามารถให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนมองเห็นพัฒนาการของบุตรหลานของตนได้อย่างต่อเนื่อง และอยากที่จะให้โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพต่อไป สอดคล้องกับสมศรี ชินบุตร (2540, หน้า 20) ที่กล่าวว่า โรงเรียนเป็นของประชาชนทุกคน จัดดำเนินการโดยประชาชนทุกคนในชุมชน โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน และทำประโยชน์ให้กับชุมชน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.9 จำแนกตามความสามารถของครู พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรต้องการคือ ดี เก่งและ มีความสุข การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นเรื่องของผู้บริหาร และครูทุกคน ที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนางาน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 42) เช่นเดียวกับสุวิทย์ มูลคำ (2543, หน้า 17-18) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จากที่นักวิชาการกล่าวมาจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพทางการศึกษา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องการ

2.10 จำแนกตามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ

ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่าการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนั้น เป็นสิ่งที่ดีและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งพบว่า สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ และคุณภาพของเยาวชนที่มีแต่นับวันจะเสื่อมลง ดังนั้นการกล่อมเกลาจิตใจของเยาวชนให้เป็นคนดีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งปลูกฝังและแก้ไข (กรมการศาสนา, 2548, หน้า 19) แต่จากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.14 ก็แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของไทยประสบความสำเร็จได้ดีในระดับหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่สังคมไทยต้องการ เช่นเดียวกับชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2541, หน้า 18) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสถาบันทางสังคมต้องร่วมกันปลูกฝัง และพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ในทุกเวลาและทุกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเองได้อย่างแท้จริง การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงจากสภาพแวดล้อมมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม รักถิ่นฐาน สามารถสืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษ เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัตินำไปสู่วิชาชีพได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ผลการวิจัยพบว่า ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) นักวิชาการศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนด วางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) โดยเฉพาะด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 จากการวิจัย พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นควรปลูกฝังและส่งเสริมนักเรียนให้มากที่สุด โดยเฉพาะด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ซึ่งพบว่าเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นจึงควรทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

2.2 จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน